

CARU COMMV. Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE

VORMINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

info@caru-commv.be

<https://www.caru-commv.be>

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2025

NIEUWSBRIEF MAART 25

INHOUD EN INSCHRIJVING MASTERCLASS 2025. (DEEL 1 LAATSTE INSCHRIJVING 12 MAART)

WETGEVING- STAATSBLAD

31 JANUARI 2025. - Koninklijk besluit betreffende de aanbidding tot en de uitvoering van de formaliteit van de registratie van andere geschriften dan authentieke akten Be Stbl 28/2/2025 (oa registratie huurovereenkomsten, huuroverdracht, plaatsbeschrijving...)

RECHTSPRAAK EUROPEES HOF

ARREST VAN HET HOF (Vierde kamer) 16 januari 2025 TECHNISCHE SPECIFICATIES MOETEN ZODANIG WORDEN OPGESTELD DAT ER GEEN KUNSTMATIGE CONCURRENTIEBEPERKING IS (gebruik van de term ... OF GELIJKWAARDIG..)

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE

RvS XI^{ve} KAMER ARREST nr. 262.031 van 20 januari 2025 GUNNINGBESLISSING IS PER PERCEEL EEN AFSPLITSBARE RECHTSHANDELING

VOORZITTER VAN DE XI^{ve} KAMER ARREST nr. 262.104 van 23 januari 2025 DEFINITIE OVOP DIENSTEN CONSTITUTIEVE VOORWAARDEN

VOORZITTER VAN DE XI^{ve} KAMER ARREST nr. 261.972 van 13 januari 2025 PRIJSVERANTWOORDING

INFO VARIA :

FOD Kanselarij: BERICHT INTRESTVOETEN OVERHEIDSOPDRACHTEN BESTBL 27/2

FOD ECONOMIE KMO MIDDENSTAND: INDEXCIJFER FEBRUARI 25

FOD BOSA BEVRAGING RICHTLIJNEN OVOP

VVSG STANDPUNT OVER DE HERZIENING EUROPESE RICHTLIJNEN OVERHEIDSOPDRACHTEN

ONS OPLEIDINGSAANBOD EN NOG BESCHIKBARE HANDBOEKEN

OVERZICHT VAN INTERNE OPLEIDINGEN

ZIE <https://www.caru-commv.be>

BESCHIKBARE HANDBOEKEN

Ed. 03/2025 VEWA Copyright © 2025

PROF RUDI CLAEYS

MASTERCLASS 2025 UW OVERHEIDSOPDRACHT IN UITVOERING

Nadat we de vorige jaren een aantal sessies organiseerden rond de evolutie van plaatsing van de overheidsopdrachten na de nieuwe basiswet en het aangepaste KB Plaatsing, zullen we dit jaar onze aandacht verleggen naar de uitvoering van uw overheidsopdrachten.

Hoewel het uitgangspunt hierbij nog het oude KB Uitvoering is van 14/1/2013 zijn er intussen zowel via de wetgeving als via de rechtspraak nieuwe mogelijkheden opengesteld. In twee sessies overlopen we hoe U performant van het nieuwe kader gebruik kan maken.

In bijlage vindt u de beide inschrijfformulieren en het volledige programma voor de twee sessies.

UITERSTE INSCHRIJVINGSDATUM VOOR DEEL 1: 12 MAART

Tot binnenkort...

Rudi en Carine CLAEYS DECRUYENAERE

Zaakvoerders CARU COMM V

INSCHRIJVINGSFORMULIER

CARU MASTERCLASS 2025:

UW OVERHEIDSOPDRACHTEN IN UITVOERING DEEL 1

DINSDAG 25 MAART 2025 GENT Hotel VANDERVALK

DONDERDAG 27 MAART HASSELT Hotel HILIDAY INN

te mailen aan info@caru-commv.be of rudiclaeys@telenet.be

- INSCHRIJVING VOOR GENT 25/3/2025**
- INSCHRIJVING VOOR HASSELT 27/3/2025**

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :
Ondernemingsnummer

CURSIST
Naam en voornaam:

E-mail

FACTURATIEADRES:
Maatschappelijke benaming:
KBO nummer
Straat en nummer:
Postcode en gemeente:
Bestelbonnummer

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van 250,00 € te betalen na ontvangst van de factuur en uiterlijk de dag van het seminarie.

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek " UW OVERHEIDSOPDRACHTEN I. UITVOERING" **DEEL 1** inbegrepen

Let op!

Gratis annuleren kan tot 10 maart 2025 . Nadien blijft het volledige inschrijvingsgeld verschuldigd.

datum,

handtekening, functie

DAGPROGRAMMA MASTERCLASS MAART 2025

PROGRAMMA

Vanaf 8u 30 **welkomstkoffie** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap & smoothie volgens seizoen. Yoghurt met granola, crackers van hazelnoot, rode peper of rozemarijn,...Voor wie het wat zoeter wil: ovenverse mini koekjes.

9.00 u. **Eerste sessie : de noodzakelijke stappen in directe voorbereiding op de uitvoering , nazicht van de financiële waarborgen (verzekeringen borgtocht erkenningsvereisten) controle op de materiële waarborgen voor een gedegen uitvoering (samenstelling en leiding ploegen, beperking onderaanneming nieuwe regels sinds 1/5**

10.30 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

10.45 u. **Tweede sessie : De uitvoering van aanvangsbevel tot verloop en beheer van de diverse fases. Aanvangsbevel, optreden van leidend ambtenaar en verantwoordelijke van de opdrachtnemer, termijnbepaling bij uitvoering, onderbrekingen en verlenging, controle op de uitvoering.Met telkens ook aandacht voor de gevolgen van de invoering van het nieuwe zesde boek NBWB.**

12.30 u **Lunch** : Uitgebreid koud en warmbuffet met als afsluiter een dessertbuffet + frisdrank, water, koffie of thee

13.15 u. **Derde sessie : De soepele manieren om wijzigingen door te voeren tijdens de uitvoering. Overzicht van de nieuwe mogelijkheden zonder te moeten overgaan tot een nieuwe opdracht**

15 .00 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

15.15 u. **Vierde sessie : Incidenten tijdens de uitvoering, rechtsgronden en procedures,**

Einde studiedag 16 u 30 ...

INSCHRIJVINGSFORMULIER

CARU MASTERCLASS 2025

UW OVERHEIDSOPDRACHTEN IN UITVOERING DEEL 2

DINSDAG 24 JUNI 2025 GENT Hotel VANDERVALK

DONDERDAG 26 JUNI HASSELT Hotel HILIDAY INN

te mailen aan info@caru-commv.be of rudiclaeys@telenet.be

INSCHRIJVING VOOR GENT 24 JUNI

INSCHRIJVING VOOR HASSELT 27 JUNI

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :

CURSIST:

Naam en voornaam:

E-mail :

FACTURATIE GEGEVENS:

Maatschappelijke benaming:

Straat en nummer:

Postcode en gemeente

KBO nummer

:

Bestelbonnummer

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van 250,00 € te betalen na ontvangst van de factuur en uiterlijk de dag van het seminarie.

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek " UW OVERHEIDSOPDRACHTEN IN UITVOERING" **DEEL 2** inbegrepen

Let op!

Gratis annuleren kan tot 10 juni 2025 . Nadien blijft het volledige inschrijvingsgeld verschuldigd.

datum,

handtekening,

functie

DAGPROGRAMMA MASTERCLASS JUNI 2025

PROGRAMMA

Vanaf 8u 30 **welkomstkoffie** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap & smoothie volgens seizoen. Yoghurt met granola, crackers van hazelnoot, rode peper of rozemarijn,... Voor wie het wat zoeter wil: ovenverse mini koekjes.

9.00 u. **Eerste sessie : Gebrekkige uitvoering, wettelijke en conventionele begripsomschrijving, vaststelling en verder procedureverloop**

10.30 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

10.45 u. **Tweede sessie : Mogelijkheden en beperkingen bij het opleggen vanvertragsboetes ,sancties, algemene en bijzondere straffen en ambtshalve en conventionele maatregelen. En de toepassing ervan.**

12.30 u **Lunch** : Uitgebreid koud en warmbuffet met als afsluiter een dessertbuffet + frisdrank, water, koffie of thee

13.15 u. **Derde sessie : Ruimere conventionele ingrepen om preventief en gefaseerd te kunnen ingrijpen. Impact van het ontworpen zevende boek van nhet NBWB Bijzondere contracten.**

15 .00 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

15.15 u. **Vierde sessie :Oplevering en waarborgen, facturatie zowel prijscontrole als formelijke volledigheid, verrrekeningen en afhoudingen, nieuwe regeling van betaling en behandelingstussenkomst sinds 1/5/25**

Einde studiedag 16 u 30 ...

BELGISCH STAATSBLAD.

31 JANUARI 2025. - Koninklijk besluit betreffende de aanbidding tot en de uitvoering van de formaliteit van de registratie van andere geschriften dan authentieke akten. (bv onderhandse huurovereenkomsten, huuroverdracht, plaatsbeschrijvingen .....)

HOOFDSTUK 1. - Definities

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

1° geschrift: een geschrift bedoeld in artikel 8.1, 1°, van het Burgerlijk Wetboek, met uitzondering van de authentieke akten;

2° platform: elke beveiligde computertoepassing ter beschikking gesteld door de Federale Overheidsdienst Financiën of door een andere openbare instelling in samenwerking met de Federale Overheidsdienst Financiën of elke andere instelling die aan burgers, bedrijven, rechtspersonen en bepaalde derden elektronische diensten aanbiedt om elektronische berichten uit te wisselen met de Federale Overheidsdienst Financiën op voorwaarde dat de authenticatie en identificatie worden uitgevoerd in toepassing van hoofdstuk 4 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie door middel van een stelsel voor elektronische identificatie zoals bedoeld in art. 8., 2., van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn (EG) 1999/93, dat ten minste een substantieel veiligheidsniveau in de zin van artikel 8., 2., b) van bovengenoemde Verordening inzake de integriteit van de inhoud, de tijdsaanduiding, en zo ook de bewaring van het verzonden bericht garandeert;

3° gebruiker: een persoon die, overeenkomstig de door de Federale Overheidsdienst Financiën vastgestelde voorschriften, het onder 2° bedoelde platform gebruikt.

HOOFDSTUK 2. - Algemene bepalingen betreffende de registratie van geschriften

Art. 2. Een geschrift wordt ter registratie aangeboden via het platform, overeenkomstig de voorschriften die er worden vermeld.

In afwijking van het eerste lid kan een papieren geschrift ter registratie worden aangeboden door een natuurlijke persoon die geen houder is van een ondernemingsnummer.

Onder voorbehoud van andere bepalingen in het protocol bedoeld in artikel 3, wordt de papieren aanbidding ook toegelaten in geval van overmacht of technisch gebrekkig functioneren van het platform.

De papieren aanbidding wordt gedaan door het geschrift te versturen via een aanbieder van

postdiensten naar het door de Federale Overheidsdienst Financiën op zijn website meegedeelde adres.

Art. 3. Een gebruiker die geregeld geschriften ter registratie aanbiedt kan met de Federale Overheidsdienst Financiën een samenwerkingsprotocol sluiten.

Dat protocol regelt onder meer:

1° de identificatie, de authenticatie en, desgevallend, het rollenbeheer van zijn medewerkers of leden, dat gebeurt onder de verantwoordelijkheid van de gebruiker;

2° de alternatieven in geval van overmacht of technisch gebrekkig functioneren van het platform;

3° hoe de vermelding van de registratie van het aangeboden geschrift of het weigeringsbericht kan worden geraadpleegd door de gebruiker of naar hem wordt verzonden.

Art. 4. De weigering van uitvoering van de formaliteit wordt meegedeeld:

1° via het platform aan de gebruiker;

2° in geval van papieren aanbieding, via het platform en per post aan de aanbieder of, indien deze persoon niet kan worden geïdentificeerd, aan de eerste persoon die in het geschrift kan worden geïdentificeerd.

Art. 5. De vermelding van de registratie wordt meegedeeld overeenkomstig artikel 4.

HOOFDSTUK 3. - Bijkomende bepalingen met betrekking tot de registratie van onderhandse huurcontracten en bijbehorende geschriften

Art. 6. Dit hoofdstuk is van toepassing op:

1° de geschriften houdende verhuring, onderverhuring of overdracht van huur van in België gelegen onroerende goederen of gedeelten van onroerende goederen alsook op de documenten die krachtens wettelijke, decretale of ordonnantiële bepalingen bij deze geschriften gevoegd zijn en die terzelfder tijd ter registratie worden aangeboden;

2° de plaatsbeschrijvingen opgemaakt naar aanleiding van een onder 1° bedoeld geschrift. De artikelen 7, 10, 11, eerste en derde lid, 12 en 13 zijn echter niet van toepassing op de contracten tot vestiging of tot overdracht van een erfpacht- of opstalrecht.

Art. 7. In afwijking van artikel 6, tweede lid, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, worden de in dit hoofdstuk bedoelde geschriften die elektronisch worden aangeboden buiten de openingsuren van de kantoren, geregistreerd op de datum van hun aanbieding.

Art. 8. In afwijking van artikel 2, vierde lid, wordt de papieren aanbieding gedaan door het geschrift te versturen via een aanbieder van postdiensten naar het adres dat voorkomt op het in artikel 9 bepaalde formulier.

Art. 9. Het te gebruiken formulier voor de papieren aanbieding:

1° van een geschrift houdende verhuring, stemt overeen met het model in bijlage 1 bij dit besluit;

2° van een plaatsbeschrijving die niet samen met het in 1° bedoeld geschrift wordt

aangeboden, stemt overeen met het model in bijlage 2 bij dit besluit;
3° van een geschrift houdende onderverhuuring, overdracht of opzegging van huur, of een addendum bij een huurcontract, stemt overeen met het model in bijlage 3 bij dit besluit.

Art. 10. De elektronische aanbieding van een in dit hoofdstuk bedoeld geschrift wordt vergezeld van de volgende metagegevens:

1° de identiteit van de contracterende partijen, te weten:

a) wat betreft een natuurlijke persoon:

- 1) zijn naam;
- 2) zijn eerste voornaam;
- 3) zijn identificatienummer in het Rijksregister van de natuurlijke personen of in de registers van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid;
- 4) indien een partij geen in 3) bedoeld identificatienummer heeft, haar woonplaats, datum en plaats van geboorte;

b) wat betreft een rechtspersoon:

- 1) zijn benaming;
  - 2) zijn zetel;
  - 3) zijn rechtsvorm;
  - 4) zijn ondernemingsnummer;
- 2° het adres van het verhuurde goed;
3° het type van elektronisch verzonden geschrift;
4° de datum van het huurcontract;
5° de begindatum van de huur;
6° de duur of de einddatum van de huur;
7° het bedrag van de huurprijs en de periodiciteit ervan;
8° het bedrag van de lasten en de periodiciteit ervan;
9° de bestemming van het verhuurde goed.

Art. 11. In afwijking van artikel 5, kan de vermelding van de registratie van een in dit hoofdstuk bedoeld geschrift op het platform worden geraadpleegd door de gebruiker en de contracterende partijen.

In afwijking van de artikelen 4, 2°, en 5, wordt het weigeringsbericht of de vermelding van de registratie van een in dit hoofdstuk bedoeld op papier aangeboden geschrift, ook verstuurd naar het postadres vermeld op het formulier in de rubriek "contactgegevens", indien dit uitdrukkelijk wordt gevraagd op het formulier.

Bij gebrek aan uitdrukkelijke vermelding, is alleen raadpleging op het platform mogelijk.

Art. 12. De vermelding van de registratie van een geschrift bedoeld in artikel 9, 1° of 3°, al dan niet samen met bijlagen andere dan een plaatsbeschrijving bevat:

- 1° het type van het geschrift;
- 2° de barcode van het geschrift;
- 3° het referentienummer van de registratie;
- 4° de identiteit van de personen vermeld op het formulier onder de rubrieken "verhuurders" en "huurders", dewelke bevat:

a) voor een natuurlijke persoon, zijn naam, eerste voornaam, woonplaats, datum en plaats van geboorte;

b) voor een rechtspersoon, zijn eventuele ondernemingsnummer, zijn benaming, zijn

rechtsvorm en zijn zetel;

5° het kantoor en de datum van registratie van het geschrift;

6° het bedrag van de rechten en, in voorkomend geval, van de boeten.

Art. 13. De vermelding van de registratie van een in artikel 9, 2°, bedoeld geschrift vermeldt dat ze een plaatsbeschrijving betreft en bevat:

1° de barcode van de plaatsbeschrijving;

2° het referentienummer van de registratie;

3° de gegevens bedoeld in artikel 12, 4° ;

4° het kantoor waar en de datum waarop de plaatsbeschrijving is geregistreerd;

5° het bedrag van de rechten en, in voorkomend geval, van de boeten.

HOOFDSTUK 4. - Slotbepalingen

Art. 14. Het koninklijk besluit van 7 december 2016 houdende regeling van de aanbidding op gedematerialiseerde wijze van onderhandse huurcontracten tot de formaliteit van de registratie, wordt opgeheven.

Art. 15. Het koninklijk besluit van 22 juni 2020 tot uitvoering van de artikelen 2, derde lid, 2^{quater} en 8, tweede lid, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, wordt opgeheven.

Art. 16. De minister bevoegd voor Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

HOF VAN JUSTITIE
VAN DE EUROPESE UNIE

ARREST VAN HET HOF (Vierde kamer)

16 januari 2025 In zaak C-424/23,

„ Prejudiciële verwijzing – Plaatsen van overheidsopdrachten voor werken – Richtlijn 2014/24/EU – Artikel 42 – Technische specificaties – Formulering – Limitatief karakter van de in artikel 42, lid 3, opgenomen lijst – Aanbesteding waarin wordt geëist dat rioleringswerken worden uitgevoerd met buizen uit gres en beton – Uitsluiting van buizen uit kunststof – Artikel 42, lid 4 – Verwijzing naar een type of naar een bepaalde productie – Geval waarin een verwijzing vergezeld moet gaan van de woorden ‚of gelijkwaardig’ ”

Unierecht

De overwegingen 74 en 92 van richtlijn 2014/24 luiden als volgt:

„(74) De door de aanbestedende diensten opgestelde technische specificaties moeten de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging en de verwezenlijking van duurzaamheidsdoelstellingen mogelijk maken. Daarom moet het mogelijk zijn inschrijvingen in te dienen waarin de diversiteit van technische oplossingen, normen en technische specificaties op de markt tot uiting komt, met inbegrip van die welke zijn opgesteld aan de hand van prestatiecriteria die zijn gerelateerd aan de levenscyclus en de duurzaamheid van het productieproces van de bewuste werken, leveringen en diensten.

Bijgevolg moeten de technische specificaties zodanig worden opgesteld dat kunstmatige concurrentiebeperking, die erin bestaat eisen te stellen die een bepaalde ondernemer bevoordelen omdat zij afgestemd zijn op de hoofdkenmerken van de leveringen, diensten of werken zoals deze gewoonlijk door die ondernemer worden aangeboden, wordt voorkomen. Door de technische specificaties als functionele en prestatie-eisen te formuleren, kan deze doelstelling in het algemeen optimaal worden bereikt. Functionele en prestatie-eisen zijn ook geschikt om innovatie in aanbestedingen te stimuleren; zij zouden zo ruim mogelijk moeten worden toegepast. **Bij verwijzing naar een Europese norm, of bij gebreke daarvan naar een nationale norm, moeten inschrijvingen op basis van gelijkwaardige oplossingen door de aanbestedende diensten in overweging worden genomen. [...]**

[...]

[...]

(92) Met het oog op het beoordelen van de beste prijs-kwaliteitsverhouding moet de aanbestedende dienst bepalen welke economische en kwalitatieve criteria in verband met het voorwerp van het contract hij zal aanleggen. Deze criteria moeten dus een vergelijkende beoordeling van het prestatieniveau van iedere inschrijving mogelijk maken met betrekking tot het voorwerp van de opdracht, zoals omschreven in de technische specificaties. [...] [...]"

4 Artikel 1 van deze richtlijn heeft als opschrift „Onderwerp en toepassingsgebied” en bepaalt in lid 2:

„Aanbesteding in de zin van deze richtlijn is de aankoop door middel van een overheidsopdracht van werken, leveringen of diensten door één of meer aanbestedende diensten van door deze aanbestedende diensten gekozen ondernemers, ongeacht of de werken, leveringen of diensten een openbare bestemming hebben of niet.”

5 **Artikel 18** van deze richtlijn draagt het opschrift „Aanbestedingsbeginselen” en bepaalt in lid 1:

„Aanbestedende diensten behandelen ondernemers op gelijke en niet-discriminerende wijze en handelen op een transparante en proportionele wijze.

Overheidsopdrachten worden niet opgesteld met het doel om deze uit te sluiten van het toepassingsgebied van de richtlijn of om de mededinging op kunstmatige wijze te beperken. De mededinging wordt geacht kunstmatig te zijn beperkt indien de aanbesteding is ontworpen met het doel bepaalde ondernemers ten onrechte te bevoordelen of te benadelen.”

6 Artikel 42 van deze richtlijn, „Technische specificaties”, luidt als volgt:

„1. De technische specificaties als omschreven in punt 1 van bijlage VII worden uitgeschreven in de aanbestedingsstukken. In de technische specificaties worden de voor een werk, dienst of levering gestelde kenmerken voorgeschreven.

Die kenmerken kunnen ook verband houden met het specifieke proces of de specifieke methode van productie of uitvoering van de gevraagde werken, leveringen of diensten of met een specifiek proces van een ander stadium van de levenscyclus ervan, zelfs wanneer deze factoren niet tot de materiële essentie van de werken, leveringen of diensten behoren, mits zij met het voorwerp van de opdracht verbonden en in verhouding tot de waarde en de doelstellingen ervan zijn.

[...]

2. De technische specificaties bieden inschrijvers gelijke toegang tot de aanbestedingsprocedures en mogen er niet toe leiden dat ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging worden opgeworpen.

3. Onverminderd dwingende nationale technische voorschriften, voor zover deze met het recht van de Unie verenigbaar zijn, **worden de technische specificaties opgesteld op een van de volgende wijzen:**

a) aan de hand van **prestatie- of functionele eisen**, inclusief milieukeurmerken, mits de parameters zo nauwkeurig zijn dat de inschrijvers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbestedende diensten de opdracht kunnen gunnen;

b) onder verwijzing naar de technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, de **nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet**, de Europese technische beoordelingen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij gebreke van dit alles, de nationale normen, de nationale

technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van de werken en het gebruik van de leveringen; elke verwijzing gaat vergezeld van de woorden ‚of gelijkwaardig‘;

c) aan de hand van de onder a) bedoelde prestatie- of functionele eisen, waarbij onder aanneming van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de onder b) bedoelde technische specificaties;

d) onder verwijzing naar de onder b) bedoelde technische specificaties voor bepaalde kenmerken, en naar de onder a) bedoelde prestatie- of functionele eisen voor andere kenmerken.

4. Behalve indien dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is, mag in de technische specificaties geen melding worden gemaakt van een bepaald fabricaat of een bepaalde herkomst of van een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer, en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoorrecht of geëlimineerd. Deze vermelding is bij wijze van uitzondering toegestaan wanneer een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke omschrijving van het voorwerp van de opdracht krachtens lid 3 niet mogelijk is. Een dergelijke vermelding of verwijzing gaat vergezeld van de woorden ‚of gelijkwaardig‘.
[...]

7 Bijlage VII bij richtlijn 2014/24 heeft als opschrift „Definitie van enkele technische specificaties” en luidt:

„In deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. ‚technische specificatie’ [...]:

a) in geval van overheidsopdrachten voor werken: alle technische voorschriften, met name die welke zijn opgenomen in de aanbestedingsstukken, die een omschrijving geven van de vereiste kenmerken van een materiaal, een product of een levering, zodat dit of deze beantwoordt aan het gebruik waarvoor het materiaal, product of de levering door de aanbestedende dienst is bestemd; tot deze kenmerken behoren ook het niveau van milieuvriendelijkheid en klimaatprestaties, een ontwerp dat aan alle vereisten voldoet (met inbegrip van de toegankelijkheid voor gehandicapten), en de conformiteitsbeoordeling, gebruiksgeschiktheid, veiligheid, of afmetingen, met inbegrip van kwaliteitsborgingsprocedures, terminologie, symbolen, proefnemingen en proefnemingsmethoden, verpakking, markering en etikettering, gebruiksaanwijzingen en productieprocessen en -methoden tijdens de verschillende stadia van de levenscyclus van de werken; deze kenmerken omvatten eveneens de voorschriften voor het ontwerpen en het berekenen van het werk, de voorwaarden voor proefnemingen, controle en oplevering van de werken, alsmede de bouwtechnieken of bouwwijzen en alle andere technische voorwaarden die de aanbestedende dienst bij algemene dan wel bijzondere maatregel kan voorschrijven met betrekking tot de voltooide werken en tot de materialen of [bestanddelen] waaruit deze werken zijn samengesteld;
[...]

Belgisch recht

8 **Artikel 4 van de wet** inzake overheidsopdrachten (overheidsopdrachtenwet) van 17 juni 2016 (*Belgisch Staatsblad*, 14 juli 2016, blz. 44219) bepaalt in de eerste alinea: „**De aanbesteders behandelen de ondernemers op gelijke en niet-discriminerende wijze en handelen op een transparante en proportionele wijze.**”

9 Artikel 5 van deze wet bepaalt in § 1:

„Een aanbesteder stelt geen overheidsopdracht op met het doel om deze uit te sluiten van het toepassingsgebied van deze wet of om de mededinging op kunstmatige wijze te beperken. De mededinging wordt geacht kunstmatig te zijn beperkt indien de overheidsopdracht is ontworpen met het doel bepaalde ondernemers ten onrechte te bevoordelen of te benadelen.

[...]”

10 **Artikel 53 van deze wet** bepaalt in de §§ 2 tot en met 4:

„§ 2. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang tot de plaatsingsprocedure en mogen er niet toe leiden dat ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging worden opgeworpen.

§ 3. Onverminderd dwingende nationale technische voorschriften, voor zover deze met het recht van de Europese Unie verenigbaar zijn, **worden de technische specificaties opgesteld op een van de volgende wijzen:**

1° hetzij aan de hand van **prestatie- of functionele eisen**, inclusief milieukeurmerken, mits deze zo nauwkeurig zijn dat de inschrijvers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbestedende overheid de opdracht kan gunnen;

2° hetzij onder verwijzing naar de technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar **de nationale normen waarin Europese normen** zijn omgezet, de Europese technische beoordelingen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij gebreke van dit alles, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van de werken en het gebruik van de leveringen. Iedere verwijzing gaat vergezeld van de woorden ‚of gelijkwaardig’;

3° hetzij aan de hand van de [...] onder 1° bedoelde prestatie- of functionele eisen, waarbij onder aannahme van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de onder 2° bedoelde technische specificaties;

4° hetzij onder verwijzing naar de [...] onder 2° bedoelde technische specificaties voor bepaalde kenmerken, en naar de [...] onder 1° bedoelde prestatie- of functionele eisen voor andere kenmerken.

§ 4. In de technische specificaties mag geen melding worden gemaakt van een bepaald fabricaat of een bepaalde herkomst of van een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer, noch mogen deze een verwijzing bevatten naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of geëlimineerd.

Deze vermelding of verwijzing is bij wijze van uitzondering alleen toegestaan:

1° wanneer, ingevolge de toepassing van paragraaf 3, geen voldoende nauwkeurige en begrijpelijke omschrijving van het voorwerp van de opdracht mogelijk zou zijn;

2° indien dit door het voorwerp van de opdracht is gerechtvaardigd.

In het in het tweede lid, 1° bedoelde geval moet de betreffende vermelding of verwijzing vergezeld gaan van de woorden ‚of gelijkwaardig’.

Eerste vraag

28 Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat de daarin opgenomen lijst van **wijzen waarop technische specificaties moeten worden opgesteld, een limitatief karakter heeft**.

29 In dit verband zij erop gewezen dat volgens artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24 de technische specificaties worden opgesteld hetzij – overeenkomstig punt a) van deze bepaling – aan de hand van prestatie- of functionele eisen, hetzij – overeenkomstig punt b) van deze bepaling – onder verwijzing naar de technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, de nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische beoordelingen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij gebreke van dit alles, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van de werken en het gebruik van de leveringen, hetzij – overeenkomstig punt c) of punt d) van die bepaling – door een combinatie van die beide wijzen. Er bestaat geen hiërarchie tussen de in de onder a) tot en met d) van lid 3 van dit artikel 42 genoemde methoden voor het formuleren van technische specificaties (zie in die zin arrest van 25 oktober 2018, Roche Lietuva, C-413/17, EU:C:2018:865, punten 26 en 28).

30 Zoals blijkt uit de zinsnede „worden de technische specificaties opgesteld op een van de volgende wijzen”, dat aan die punten a) tot en met d) voorafgaat, mag de aanbestedende dienst de technische specificaties enkel opstellen op een van de wijzen die in deze punten worden vermeld. Bijgevolg moet artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24, zoals de advocaat-generaal in punt 44 van zijn conclusie in wezen heeft opgemerkt, **aldus worden opgevat dat het een limitatieve opsomming bevat van de wijzen waarop de technische specificaties moeten worden opgesteld** die in de aanbestedingsstukken moeten worden opgenomen. Indien de Uniewetgever aanvullende methoden had willen toestaan, zou hij dat hebben uitgedrukt door een formulering in die zin te gebruiken, zoals „kunnen worden opgesteld”.

31 Aan deze uitlegging wordt niet afgedaan door het feit dat aan het begin van artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24 wordt gepreciseerd dat deze bepaling geldt „[o]nverminderd dwingende nationale technische voorschriften, voor zover deze met het recht van de Unie verenigbaar zijn”. Deze precisering kan, wanneer er een nationaal technisch voorschrift bestaat, weliswaar leiden tot situaties waarin aanbestedende diensten kunnen afwijken van de regel in artikel 42, lid 3, maar zij verandert als zodanig niets aan de betekenis van deze regel. Wanneer, zoals in casu, geen „dwingend nationaal technisch voorschrift” wordt aangevoerd, moeten de technische specificaties onverminderd artikel 42, lid 3, worden opgesteld op een van de onder a) tot en met d) van dit artikel 42, lid 3, genoemde wijzen.

32 Aan deze uitlegging wordt evenmin afgedaan door het feit dat artikel 42, lid 4, tweede volzin, van richtlijn 2014/24 bepaalt dat er gevallen kunnen zijn waarin „een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke omschrijving van het voorwerp van de opdracht krachtens lid 3 [van artikel 42] niet mogelijk is”.

33 Volgens artikel 42, lid 4, tweede en derde volzin, van deze richtlijn mag de aanbestedende dienst in dat geval bij wijze van uitzondering verwijzen naar een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst, een bijzondere werkwijze of een ander bijzonder in de eerste volzin van deze bepaling genoemd element, vergezeld van de woorden „of gelijkwaardig”.

34 Krachtens deze uitzondering mag de aanbestedende dienst dus, wanneer geen voldoende nauwkeurige en begrijpelijke omschrijving van het voorwerp van de opdracht kan worden gegeven overeenkomstig artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24, in de technische specificaties verwijzen naar de elementen die volgens artikel 42, lid 4, eerste volzin, van deze richtlijn in beginsel niet mogen worden vermeld, op voorwaarde dat deze verwijzing vergezeld gaat van de woorden „of gelijkwaardig”.

35 Bovendien wordt in artikel 42, lid 4, eerste volzin, van richtlijn 2014/24 gepreciseerd dat het verbod om de daarin genoemde elementen te vermelden niet geldt wanneer dit gerechtvaardigd is door het voorwerp van de opdracht, zodat moet worden geoordeeld dat dit geval, net als het in artikel 42, lid 4, tweede volzin, van die richtlijn beschreven geval – waarover de punten 32 tot en met 34 van het onderhavige arrest handelen –, een uitzondering vormt op de regel dat technische specificaties enkel mogen worden opgesteld op de in artikel 42, lid 3, van die richtlijn genoemde wijzen.

36 Afgezien van de in artikel 42, lid 4, van richtlijn 2014/24 genoemde gevallen en indien er geen enkel dwingend nationaal technisch voorschrift als bedoeld in artikel 42, lid 3, is, moet de in artikel 42, lid 3, onder a) tot en met d), opgenomen lijst van wijzen om technische specificaties vast te stellen dus als limitatief worden beschouwd.

37 Zoals uit het voorgaande blijkt, geldt de in punt 30 van het onderhavige arrest gegeven uitlegging, die duidelijk voortvloeit uit de woorden „worden [...] opgesteld op een van de volgende wijzen” in artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24, in de regel, dat wil zeggen onverminderd de precisering aan het begin van deze bepaling en de preciseringen in artikel 42, lid 4, van die richtlijn. Aangezien uit vaste rechtspraak van het Hof blijkt dat wanneer de betekenis van een bepaling van Unierecht ondubbelzinnig uit de bewoordingen ervan blijkt, het Hof daar niet van mag afwijken (arrest van 4 oktober 2024, Agentsia po vpisvaniyata, C-200/23, EU:C:2024:827, punt 56 en aldaar aangehaalde rechtspraak), dient de draagwijdte van artikel 42, lid 3, van die richtlijn niet verder te worden onderzocht.

38 Bijgevolg dient op de eerste vraag te worden geantwoord dat artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat de daarin opgenomen lijst van wijzen waarop technische specificaties moeten worden opgesteld, een limitatief karakter heeft, onverminderd dwingende nationale technische voorschriften die verenigbaar zijn met het Unierecht in de zin van die bepaling, en onverminderd artikel 42, lid 4, van die richtlijn.

Tweede en derde vraag

39 Met zijn tweede en derde vraag, die samen moeten worden onderzocht, wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of **artikel 42, lid 4, van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat aanbestedende diensten in de technische specificaties van een overheidsopdracht voor werken mogen preciseren van welk materiaal de door de inschrijvers aangeboden producten moeten zijn vervaardigd.**

40 In dit verband zij er meteen op gewezen dat in een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht voor werken, technische specificaties volgens artikel 42, lid 1, van richtlijn 2014/24 bedoeld zijn om „de voor een werk [...] gestelde kenmerken” voor te schrijven. De technische specificaties bepalen deze kenmerken en omschrijven dus, zoals uit overweging 92 van deze richtlijn volgt, het voorwerp zelf van de overheidsopdracht.

41 Het kan bij die specificaties onder meer gaan om de vereiste kenmerken van „een product of een levering, zodat dit of deze beantwoordt aan het gebruik waarvoor het [...] product of de levering door de aanbestedende dienst is bestemd”, zoals blijkt uit punt 1,

onder a), van bijlage VII bij die richtlijn. Het gaat bij die kenmerken onder meer om alle „technische voorwaarden die de aanbestedende dienst bij algemene dan wel bijzondere maatregel kan voorschrijven met betrekking tot de voltooide werken en tot de materialen of [bestanddelen] waaruit deze werken zijn samengesteld”.

42 Hoewel aanbestedende diensten in dit kader een ruime beoordelingsmarge hebben, die gerechtvaardigd wordt door het feit dat zij het beste op de hoogte zijn van welke leveringen zij nodig hebben en het beste geplaatst zijn om de eisen te bepalen waaraan moet worden voldaan om de gewenste resultaten te bereiken, stelt richtlijn 2014/24 bepaalde grenzen die zij in acht moeten nemen. Zij moeten er namelijk volgens artikel 42, lid 2, van die richtlijn, gelezen in samenhang met artikel 18, lid 1, ervan, voor zorgen dat de technische specificaties de inschrijvers **gelijke toegang bieden** tot de aanbestedingsprocedures en er **niet toe leiden dat ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging** worden opgeworpen (zie in die zin arrest van 25 oktober 2018, Roche Lietuva, C-413/17, EU:C:2018:865, punten 29-33).

43 In dezelfde lijn volgt uit overweging 74 van die richtlijn dat de met het oog op de gunning van een overheidsopdracht opgestelde technische specificaties de opdracht open moeten stellen voor mededinging en het dus mogelijk moeten maken om inschrijvingen in te dienen die met name de **diversiteit van de technische oplossingen** op de markt tot uiting brengen (zie in die zin arresten van 25 oktober 2018, Roche Lietuva, C-413/17, EU:C:2018:865, punt 36, en 24 oktober 2024, Obshtina Pleven, C-513/23, EU:C:2024:917, punt 36).

44 In diezelfde overweging 74 wordt gepreciseerd dat door de technische specificaties te formuleren als functionele en prestatie-eisen, de doelstelling van openstelling voor de mededinging in het algemeen optimaal kan worden bereikt, en dat deze wijze van formulering, die innovatie in aanbestedingen stimuleert, dus zo ruim mogelijk zou moeten worden toegepast.

45 Deze in artikel 42, lid 3, onder a), van richtlijn 2014/24 bedoelde manier om technische specificaties te formuleren, maakt het namelijk voor elke ondernemer wiens producten voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde prestatie- en functionele eisen, mogelijk om in te schrijven, ongeacht met name het productieproces van zijn producten en het materiaal waarvan zij zijn vervaardigd.

46 Om ervoor te zorgen dat ook de in artikel 42, lid 3, onder b), van richtlijn 2014/24 bedoelde formuleringwijze een passende openstelling voor de mededinging garandeert, heeft de Uniewetgever bepaald dat technische specificaties die op deze manier worden geformuleerd, vergezeld moeten gaan van de woorden „of gelijkwaardig”.

47 Aangezien de openstelling voor de mededinging dus gewaarborgd is wanneer een van de in artikel 42, lid 3, onder a) en b), van richtlijn 2014/24 bedoelde methoden wordt toegepast, is zij ook gewaarborgd in de in artikel 42, lid 3, onder c) en d), van deze richtlijn bedoelde gevallen, waarin die twee methoden worden gecombineerd.

48 Het is volgens artikel 42, lid 4, van deze richtlijn daarentegen in beginsel verboden om in de technische specificaties melding te maken van „een bepaald fabricaat of een bepaalde herkomst of van een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer” of van „een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of geëlimineerd”.

49 Dergelijke vermeldingen dragen immers geenszins bij tot de openstelling van de overheidsopdracht voor de mededinging, maar leiden tot een beperking van de mededinging.

50 Niettemin mag een aanbestedende dienst in de aanbestedingsstukken die de technische specificaties bevatten, bij wijze van uitzondering een verwijzing als bedoeld in artikel 42, lid 4, van richtlijn 2014/24 opnemen, op voorwaarde dat, zoals in wezen volgt uit de tweede volzin van deze bepaling, een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke omschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is aan de hand van de in artikel 42, lid 3, onder a), van deze richtlijn genoemde prestatie- of functionele eisen of de in artikel 42, lid 3, onder b), ervan genoemde specificaties of een combinatie ervan. In dat geval vereist de derde volzin van artikel 42, lid 4, van deze richtlijn dat de aanbestedende dienst die vermelding of verwijzing vergezeld doet gaan van de woorden „of gelijkwaardig”.

51 Zoals overigens blijkt uit de zinsnede „[b]ehalve indien dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is” in de eerste volzin van artikel 42, lid 4, van richtlijn 2014/24, zijn de in deze bepaling genoemde vermeldingen ook mogelijk wanneer dit gelet op het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is. Gelet op de plaats ervan aan het begin van lid 4 en de woorden „behalve indien”, moet deze hypothese, die verschilt van die in lid 4, tweede volzin, van artikel 42, worden opgevat als een geval waarin de aanbestedende dienst de normatieve inhoud van lid 4 buiten toepassing mag laten. Deze normatieve inhoud omvat het principiële verbod in de eerste volzin van lid 4, de uitzondering op dit verbod in de tweede volzin ervan en de verplichting in de derde volzin ervan om, wanneer deze uitzondering aan de orde is, de woorden „of gelijkwaardig” toe te voegen.

52 Wanneer een in artikel 42, lid 4, van richtlijn 2014/24 bedoelde vermelding gerechtvaardigd is gelet op het voorwerp van de opdracht, mag zij dus in de technische specificaties voorkomen, en zijn het verbod in de eerste volzin van dit lid en de voorwaarden in de tweede en de derde volzin ervan niet van toepassing.

53 Deze met de woorden „[b]ehalve indien dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is” bedoelde hypothese moet, op straffe van ondermijning van de doelstelling van openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging, restrictief worden uitgelegd, zodat het alleen gaat om situaties waarin een vereiste over het gebruik van een product van een bepaald type, een bepaald merk of een bepaalde oorsprong of dat verkregen is op basis van een bepaald octrooi of een bepaalde werkwijze, onvermijdelijk voortvloeit uit het voorwerp van de opdracht.

54 De verwijzende rechter dient in het licht van alle hierboven verstrekte preciseringen over de draagwijdte van artikel 42 van richtlijn 2014/24 te beoordelen of Fluvius met de technische specificaties die zij bij het plaatsen van overheidsopdrachten voor rioleringswerken hanteert, deze overheidsopdrachten al dan niet mag beperken tot ondernemers die rioleringsbuizen uit gres (voor de afvoer van afvalwater) en beton (voor de afvoer van regenwater) leveren.

55 Hoewel het uitsluitend aan de verwijzende rechter staat om de in voormeld artikel 42 neergelegde regels, zoals uitgelegd door het Hof, toe te passen, kan het Hof niettemin aanwijzingen geven om te kunnen bepalen in hoeverre deze regels gelden voor een vermelding als die in het hoofdgeding waarbij wordt vereist dat buizen „uit gres” en „uit beton” worden gebruikt.

56 In dit verband moet ten eerste worden opgemerkt dat het materiaal waarvan een product vervaardigd is, niet kan worden aangemerkt als een „prestatie-eis” of „functionele eis” in de zin van artikel 42, lid 3, onder a), van richtlijn 2014/24. **Een materiaal kan**

weliswaar bijdragen aan de prestaties van een product of aan de geschiktheid ervan om te voldoen aan een functionele eis, maar vormt op zich geen „prestatie-eis” of „functionele eis”.

57 In een geval als in het hoofdgeding, waarin er in de desbetreffende economische sector producten bestaan die kunnen worden onderscheiden naargelang van hun fabricaat en in het bijzonder van het materiaal waarvan zij zijn vervaardigd, moet de eis dat producten uit een bepaald materiaal worden gebruikt, zoals de advocaat-generaal in de punten 72 en 73 van zijn conclusie heeft opgemerkt, worden aangemerkt als een vermelding van een „type” of een „bepaalde productie” „waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoorreed of geëlimineerd” in de zin van artikel 42, lid 4, eerste volzin, van richtlijn 2014/24, aangezien deze vermelding ertoe leidt dat ondernemingen die producten leveren die van een ander dan het vereiste materiaal zijn vervaardigd, worden geëlimineerd.

58 Ten tweede zij erop gewezen dat Fluvius in antwoord op een vraag van het Hof ter terechtzitting heeft verklaard dat zij de in het hoofdgeding aan de orde zijnde technische specificatie dat buizen voor de afvoer van afvalwater uit gres en buizen voor de afvoer van regenwater uit beton moeten zijn, niet vergezeld had doen gaan van de woorden „of gelijkwaardig”.

59 Indien dit het geval is, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan, betekent dit dat, zonder dat hoeft te worden onderzocht of een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke omschrijving van het voorwerp van de in het hoofdgeding aan de orde zijnde opdrachten krachtens artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24 mogelijk is, Fluvius zich niet met succes kan beroepen op de uitzondering in artikel 53, § 4, tweede alinea, onder 1°, van de overheidsopdrachtenwet, dat de omzetting in Belgisch recht vormt van artikel 42, lid 4, tweede volzin, van die richtlijn, aangezien dan niet voldaan is aan het vereiste in de derde volzin van dat artikel 42, lid 4, dat in Belgisch recht is omgezet bij artikel 53, § 4, derde alinea, van de overheidsopdrachtenwet.

60 Wat ten derde de hypothese in het begin van artikel 42, lid 4, van richtlijn 2014/24 betreft, die in de punten 51 tot en met 53 van het onderhavige arrest wordt uitgelegd en die in Belgisch recht is omgezet bij artikel 53, § 4, tweede alinea, onder 2°, van die wet, moet worden geoordeeld dat het vereiste dat voor een overheidsopdracht of een deel daarvan een bepaald materiaal wordt gebruikt, met name onvermijdelijk kan voortvloeien uit het voorwerp van de opdracht wanneer dit vereiste is gebaseerd op het esthetische effect dat de aanbestedende dienst zoekt of op de noodzaak dat een werk aangepast is aan zijn omgeving, of wanneer het in het licht van een prestatie- of functionele eis in de zin van artikel 42, lid 3, onder a), van deze richtlijn, onvermijdelijk is dat producten uit dat materiaal worden gebruikt. In deze situaties is immers geen enkel alternatief op basis van een andere technische oplossing denkbaar.

61 Buiten de gevallen waarin het gebruik van een materiaal onvermijdelijk voortvloeit uit het voorwerp van de opdracht, kan de aanbestedende dienst niet zonder toevoeging van de woorden „of gelijkwaardig” eisen dat een bepaald materiaal wordt gebruikt. Hij moet er dan in de technische specificaties van afzien een bepaald materiaal op te leggen, door in de aanbestedingsstukken hetzij geen materiaal te vermelden, hetzij een of meer materialen te vermelden met de woorden „of gelijkwaardig”. Zodoende zal de aanbestedende dienst ertoe gebracht worden om, overeenkomstig de met richtlijn 2014/24 nagestreefde doelstelling van openstelling voor mededinging, een verscheidenheid aan inschrijvingen te toetsen aan de gunningscriteria, waaronder dus inschrijvingen waarin producten worden aangeboden

die zijn vervaardigd van materialen die in de betrokken sector courant worden gebruikt, maar ook inschrijvingen waarin producten worden aangeboden die van minder gebruikelijke of zelfs innovatieve materialen zijn vervaardigd. Op die manier geeft de aanbestedende dienst belangstellende ondernemers de mogelijkheid om de gelijkwaardigheid van die materialen aan te tonen.

62 Gelet op het voorgaande dient op de tweede en de derde vraag te worden geantwoord dat **artikel 42, lid 4, van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat aanbestedende diensten in de technische specificaties van een overheidsopdracht voor werken niet zonder toevoeging van de woorden „of gelijkwaardig” mogen preciseren van welk materiaal de door inschrijvers aangeboden producten moeten zijn vervaardigd, tenzij het gebruik van een bepaald materiaal onvermijdelijk voortvloeit uit het voorwerp van de opdracht omdat er geen alternatief op basis van een andere technische oplossing denkbaar is.**

Vierde vraag

63 Met zijn vierde vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 42, lid 2, van richtlijn 2014/24, gelezen in samenhang met artikel 18, lid 1, van deze richtlijn, aldus moet worden uitgelegd dat de in laatstgenoemde bepaling neergelegde verplichting om ondernemers gelijke toegang tot aanbestedingsprocedures te bieden en het daarin neergelegde verbod om ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging op te werpen, noodzakelijkerwijs worden geschonden wanneer een aanbestedende dienst via een technische specificatie die onverenigbaar is met de regels van artikel 42, leden 3 en 4, van die richtlijn bepaalde ondernemingen of producten elimineert.

64 Uit de bewoordingen van artikel 42, lid 2, van richtlijn 2014/24 blijkt duidelijk dat deze bepaling tot doel heeft om met het oog op de formulering van technische specificaties bepaalde regels van artikel 18, lid 1, van deze richtlijn in herinnering te brengen, namelijk de verplichting om inschrijvers op gelijke voet te behandelen en het verbod om de mededinging kunstmatig te beperken (zie in die zin arrest van 25 oktober 2018, Roche Lietuva, C-413/17, EU:C:2018:865, punten 32 en 33).

65 Deze teneur van artikel 42, lid 2, van richtlijn 2014/24 wordt geconcretiseerd in de leden 3 en 4 van dat artikel. Zoals uit het onderzoek van de eerste tot en met de derde prejudiciële vraag blijkt en zoals wordt bevestigd door overweging 74 van deze richtlijn, berusten ook deze leden op die verplichting en dat verbod.

66 Wanneer bepaalde ondernemingen of producten worden geëlimineerd door een technische specificatie die onverenigbaar is met de regels van artikel 42, leden 3 en 4, van richtlijn 2014/24, doet die eliminatie dus noodzakelijkerwijs afbreuk aan de in artikel 42, lid 2, neergelegde verplichting om ervoor te zorgen dat de technische specificaties gelijke toegang tot de aanbestedingsprocedure bieden en de mededinging niet onrechtmatig beperken.

67 Bijgevolg dient op de vierde vraag te worden geantwoord dat artikel 42, lid 2, van richtlijn 2014/24, gelezen in samenhang met artikel 18, lid 1, van deze richtlijn, aldus moet worden uitgelegd dat de in laatstgenoemde bepaling neergelegde verplichting om ondernemers gelijke toegang tot aanbestedingsprocedures te bieden en het daarin neergelegde verbod om ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging op te werpen, noodzakelijkerwijs worden

geschonden wanneer een aanbestedende dienst via een technische specificatie die onverenigbaar is met de regels van artikel 42, leden 3 en 4, van die richtlijn bepaalde ondernemingen of producten elimineert.

Het Hof (Vierde kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 42, lid 3, van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van richtlijn 2004/18/EG

moet aldus worden uitgelegd dat

de daarin opgenomen lijst van wijzen waarop technische specificaties moeten worden opgesteld, een limitatief karakter heeft, onverminderd dwingende nationale technische voorschriften die verenigbaar zijn met het Unierecht in de zin van die bepaling, en onverminderd artikel 42, lid 4, van die richtlijn.

2) Artikel 42, lid 4, van richtlijn 2014/24

moet aldus worden uitgelegd dat

aanbestedende diensten in de technische specificaties van een overheidsopdracht voor werken niet zonder toevoeging van de woorden „of gelijkwaardig” mogen preciseren van welk materiaal de door inschrijvers aangeboden producten moeten zijn vervaardigd, tenzij het gebruik van een bepaald materiaal onvermijdelijk voortvloeit uit het voorwerp van de opdracht omdat er geen alternatief op basis van een andere technische oplossing denkbaar is.

3) Artikel 42, lid 2, van richtlijn 2014/24, gelezen in samenhang met artikel 18, lid 1, van deze richtlijn,

moet aldus worden uitgelegd dat

de in laatstgenoemde bepaling neergelegde verplichting om ondernemers gelijke toegang tot aanbestedingsprocedures te bieden en het daarin neergelegde verbod om ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging op te werpen, noodzakelijkerwijs worden geschonden wanneer een aanbestedende dienst via een technische specificatie die onverenigbaar is met de regels van artikel 42, leden 3 en 4, van die richtlijn bepaalde ondernemingen of producten elimineert.

Raad
vanState

**RvS XIVe KAMER ARREST nr. 262.031 van 20 januari 2025 in de zaak A.
237.303/XIV-39.491**

**GUNNINGBESLISSING IS PER PERCEEL EEN AFSPLITSBARE
RECHTSHANDELING**

Voor zover de verzoekende partij verwijst naar een arrest van de Raad van State om te stellen dat een gunningsbeslissing in beginsel één en ondeelbaar is, wordt in dat arrest evenwel gedoeld op het één en ondeelbaar zijn van de voorafgaande selectiebeslissing en de gunningsbeslissing. **In het kader van deze plaatsingsprocedure echter worden verschillende percelen aan verschillende inschrijvers gegund, en dient de opdracht dus niet in beginsel als één geheel te worden beschouwd. De omstandigheid dat een inschrijver voor maximum drie percelen een offerte heeft kunnen indienen, doet daar geen afbreuk aan.** Het gegrond bevinden van één van de middelen van de verzoekende partij zal, in voorkomend geval, enkel leiden tot de vernietiging van de gunningsbeslissing wat de percelen 1, 2 en 4 betreft, die een afsplitsbare rechtshandeling uitmaakt, en de beslissing tot gunning van de overige percelen onverlet laten.

9. De verzoekende partij heeft belang bij haar vordering voor zover gericht tegen de gunningsbeslissing van de percelen 1, 2 en 4. Het voorwerp van de vordering is dan ook tot die percelen beperkt.

**DEFINITIE OVERHEIDSOPDRACHT VOOR DIENSTEN of beheersovereenkomst
CONSTITUTIEVE VOORWAARDEN OVERHEIDSOPDRACHT : prestatie onder
bezwarende titel met wederkerig economisch belang (mits dus volaan is aan
beide elementen nl. tegenprestatie en vergoeding)
VOORZITTER VAN DE XIVE KAMER ARREST nr. 262.104 van 23 januari 2025 in
de zaak A. 243.831/XIV-39.708**

Beoordeling

11. De overeenkomst waarop de huidige zaak betrekking heeft, is een beheersovereenkomst in de zin van artikel 23 van het decreet van 21 november 2003. De Vlaamse regering kan in het kader van haar beleid met betrekking tot preventieve gezondheidszorg, op basis van oproepen voor organisaties met terreinwerking, beheersovereenkomsten sluiten met voorzieningen.

Artikel 2.1.5 van richtlijn 2014/24/EU definieert “overheidsopdrachten” als “schriftelijke overeenkomsten onder bezwarende titel die tussen één of meer ondernemers en één of meer aanbestedende diensten zijn gesloten en betrekking hebben op de uitvoering van werken, de levering van producten of de verlening van diensten”. Artikel 2, 17°, van de wet van 17 juni 2016 hanteert dezelfde definitie. Uit deze omschrijving kunnen vier voorwaarden worden afgeleid waaraan een overeenkomst cumulatief moet voldoen om te worden gekwalificeerd als een overheidsopdracht.

Bij een beheersovereenkomst in de zin van artikel 23 van het decreet van 21 november 2003 lijkt minstens aan de voorwaarde dat de overeenkomst wordt gesloten “onder bezwarende titel” op het eerste gezicht niet te zijn voldaan, om de volgende redenen.

12. Het begrip ‘overeenkomst onder bezwarende titel’ heeft een Europeesrechtelijke betekenis. Volgens het Europees Hof van Justitie is kenmerkend voor een overeenkomst onder bezwarende titel dat de betrokken aanbestedende overheid die een overheidsopdracht plaatst, op grond daarvan, in ruil voor een tegenprestatie, een prestatie ontvangt die een rechtstreeks economisch belang heeft voor deze aanbestedende dienst.

Daarnaast moet deze overeenkomst wederkerig zijn, aangezien dit een wezenlijk kenmerk van een overheidsopdracht is (zie de arresten van het Hof van Justitie van 25 maart 2010, Helmut Müller GmbH, C-451/08, EU:C:2010:168, punten 47-49, van 21 december 2016, Remondis GmbH & Co. KG Region Nord, C-51/15, EU:C:2016:985, punt 43, van 28 mei 2020, ISE, C-796/18, ECLI:EU:C:2020:395, punt 40, en recent nog van 17 oktober 2024, NFŠ a.s., C-28/23, punten 44 en 47).

Blijkens de toelichting in de inleidende overweging (4) bij richtlijn 2014/24/EU valt “het uitsluitend financieren, met name via subsidies, van een activiteit, waaraan vaak de verplichting is gekoppeld de ontvangen bedragen terug te betalen indien deze niet worden benut voor de beoogde doeleinden, doorgaans niet onder het toepassingsgebied van de aanbestedingsregels”.

Subsidies hebben tot doel de betoelaging van activiteiten die door de overheid van algemeen belang worden geacht, en vormen geen tegenprestatie voor werken, leveringen of diensten die aan de subsidieverlener worden verstrekt.

Wat de tegenprestatie betreft

13. Te dezen lijkt, enerzijds, de prestatie die de organisatie met terreinwerking geeft aan de verwerende partij en waarvoor zij een vergoeding ontvangt, namelijk het ondersteunen en

uitvoeren van het Vlaams Bevolkingsonderzoek Aangeboren aandoeningen bij pasgeborenen via een bloedstaal, op het eerste gezicht te worden uitgevoerd voor het algemeen belang, en niet voor een rechtstreeks economisch belang van de verwerende partij.

De onderzoeken vinden immers plaats ten behoeve van de (ouders van) pasgeborenen en niet voor de directe bevrediging van een behoefte van de Vlaamse Gemeenschap. Anders dan bij een overheidsopdracht waarbij de betaalde prijs overeenkomt met de waarde van de tegenprestatie waarover de overheid kan beschikken, lijkt de vergoeding te dezen op het eerste gezicht niet overeen te komen met de gevraagde tegenprestatie, doch vermindert het patrimonium van de overheid in waarde aangezien zij niet op directe wijze geniet van de tegenprestatie. De Vlaamse Gemeenschap kan niet over de uitgevoerde onderzoeken "beschikken". De omstandigheid dat het betrokken bevolkingsonderzoek past in een beleidsdoelstelling van de Vlaamse regering, namelijk het nemen van initiatieven ter preventie van aangeboren aandoeningen, overeenkomstig artikel 70 van het decreet van 21 november 2003, lijkt daar op het eerste gezicht geen afbreuk aan te doen. Uit die bepaling lijkt geen concrete, juridisch afdwingbare verplichting voor de overheid om neonatale screenings te organiseren als specifieke dienst, te kunnen worden afgeleid. Uit het arrest van de Raad van State van 20 januari 2023, nr. 255.549, cv Multipharma (ECLI:BE:RVSCE:2023:ARR.255.549), waarnaar de verzoekende partijen ter zitting verwijzen, lijkt op het eerste gezicht niet het tegendeel te kunnen worden afgeleid. Anders dan in die zaak, waarbij een OCMW, teneinde te voldoen aan specifieke, reglementaire verplichtingen om te zorgen voor onder meer de toediening van geneesmiddelen aan de inwoners van haar rusthuizen, de opdracht geeft aan een apotheek om rechtstreeks aan die inwoners te leveren, heeft de (beheers)overeenkomst te dezen niet tot doel de naleving te verzekeren van specifieke verplichtingen die op de overheid rusten. Voor zover de verzoekende partijen nog stellen dat de organisatie met terreinwerking, als onderdeel van het resultaatsgebied R1 'Het aanbod van informatie, documentatie en advies', ook beleidsrelevant advies aan de Vlaamse Gemeenschap dient te verlenen, en de beheersovereenkomst aldus gedeeltelijk een consultancy-opdracht betreft, lijkt deze activiteit geen specifiek beschreven prestatie in ruil voor een tegenprestatie te betreffen, en gaat het in ieder geval slechts om een beperkt onderdeel van de activiteit.

Wat de vergoeding betreft

14. Daarnaast lijkt er, anderzijds, weliswaar sprake van een vergoeding die door de verwerende partij per gescreende pasgeborene wordt gegeven, doch dit betreft op het eerste gezicht een financieringsregeling uit hoofde van een decretale bepaling en een louter forfaitaire vergoeding "van de kosten die rechtstreeks betrekking hebben op de uitvoering van alle aspecten van het bevolkingsonderzoek".

Naast de variabele subsidie kan er jaarlijks ook een forfaitaire subsidie van maximum 300.000 euro toegekend worden, in functie van het behalen door de organisatie met terreinwerking van bepaalde doelstellingen die betrekking hebben op algemene projecten om de kwaliteit van het bevolkingsonderzoek te verbeteren. Bovendien kan, blijkens de oproep, het subsidiebedrag nog in functie van de jaarlijkse uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap worden beperkt, en kan de gekozen organisatie met terreinwerking ook andere subsidiestromen aanvragen, zoals ook is bepaald in artikel 10, tweede en derde lid, van het besluit van 5 juni 2009. Voorts worden in artikel 9 van het besluit van 5 juni 2009 de subsidiëeringsvoorwaarden vastgelegd die de organisatie met terreinwerking moet naleven om, binnen de beschikbare budgetten, de subsidies te ontvangen, zoals de bepalingen in de beheersovereenkomst naleven, per werkingsjaar een jaarplan indienen en

uitvoeren, alsook een jaarverslag en een financieel verslag indienen. Het Departement Zorg wordt belast met het toezicht op de organisaties met terreinwerking waarmee een beheersovereenkomst is gesloten, en dient de jaarplannen, met inbegrip van de begrotingen, goed te keuren, overeenkomstig de artikelen 7 en 8 van het besluit van 5 juni 2009.

Overigens, indien blijkt dat de organisatie met terreinwerking zich niet aan de randvoorwaarden houdt of een ontoereikend jaarplan voorlegt, kan de Vlaamse Gemeenschap de uitbetaling van de subsidie weigeren of tot de opzegging van de beheersovereenkomst overgaan. Die organisatie kan niet, zoals wel het geval is bij een overheidsopdracht, worden gedwongen om de gesubsidieerde activiteit uit te voeren. Er lijkt bijgevolg op het eerste gezicht geen sprake van een contractueel vastgelegde prijs voor de medecontractant, in ruil voor de uitvoering van een prestatie, zoals bij een overheidsopdracht.

15. Gelet op wat voorafgaat, maken de verzoekende partijen op het eerste gezicht niet aannemelijk dat de betrokken beheersovereenkomst dient te worden geherkwalificeerd als een overheidsopdracht.

Aangezien de bestreden beslissing aldus niet onder de toepassing lijkt te vallen van de wet van 17 juni 2016, is artikel 15 van de wet van 17 juni 2013 evenmin van toepassing. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals van toepassing op de voorliggende vordering, dienen de verzoekende partijen bijgevolg alsnog aan te tonen dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

**PRIJSVERANTWOORDING
VOORZITTER VAN DE XIVe KAMER
ARREST nr. 261.972 van 13 januari 2025 in de zaak A. 243.723/XIV-39.695**

Beoordeling

9. In het tweede middel uit de verzoekende partij kritiek op de beoordeling van haar prijsverantwoording door de verwerende partij en de nietigverklaring van haar offerte. In zoverre in het verslag van nazicht ook in het kader van de beoordeling van de uitsluitingsgronden wordt opgemerkt dat de offerte van de verzoekende partij nietig wordt verklaard omdat zij in haar prijsverantwoording enkel bevestigt dat zij aan alle verplichtingen bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 voldoet en dat dit antwoord niet kan volstaan als afdoende verantwoording, blijkt op het eerste gezicht niet dat de bestreden beslissing steunt op een ander motief dan waartegen de verzoekende partij grieven uit in dit middel. Ook in de bestreden beslissing en de kennisgeving wordt enkel vermeld dat de offerte van de verzoekende partij nietig wordt verklaard omdat de prijsverantwoording voor de abnormale eenheidsprijzen onvoldoende wordt geacht. Dit wordt door de verwerende partij ook niet betwist nu zij geen nota heeft neergelegd en zij zich ter terechtzitting gedraagt naar de wijsheid van de Raad van State.

10. Overeenkomstig artikel 7, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 zijn de ondernemers ertoe gehouden alle toepasselijke verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het Europees Unierecht, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage II vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht, na te leven en te doen naleven door elke persoon die handelt als onderaannemer in welke fase ook, en door elke persoon die personeel tewerkstelt voor de uitvoering van de opdracht.

Artikel 36, §§2 en 3, van het koninklijk besluit van 18 april 2017

luiden:

“§ 2. Bij de prijzen- of kostenbevraging verzoekt de aanbestedende overheid de inschrijver om de nodige schriftelijke verantwoording over de samenstelling van de abnormaal geachte prijs of kost te verstrekken binnen een termijn van twaalf dagen, tenzij de uitnodiging een langere termijn bepaalt. [...]

De inschrijver draagt de bewijslast van de verzending van de verantwoording.

De verantwoording houdt met name verband met :

1° de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening;

2° de gekozen technische oplossingen of de uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver kan profiteren bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten;

3° de originaliteit van de door de inschrijver aangeboden werken, producten of diensten;

4° de eventuele ontvangst van rechtmatig toegekende overheidssteun door de inschrijver.

In het kader van de in het eerste lid bedoelde prijzen- of kostenbevraging verzoekt de aanbestedende overheid de inschrijver om de schriftelijke verantwoordingen over te maken inzake de eerbiediging van de verplichtingen bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de wet, die van toepassing zijn in de domeinen van het sociaal, arbeids- en milieurecht, met inbegrip van de verplichtingen die van toepassing zijn op het vlak van welzijn, lonen en sociale zekerheid. De aanbestedende overheid is er echter niet toe gehouden om verantwoordingen te vragen voor prijzen voor verwaarloosbare posten.

Zo nodig ondervraagt de aanbestedende overheid de inschrijver opnieuw. Dit gebeurt schriftelijk. In dit geval kan de termijn van twaalf dagen worden ingekort.

§ 3. De aanbestedende overheid beoordeelt de ontvangen verantwoordingen en :

1° stelt ofwel vast dat het bedrag van een of meer niet-verwaarloosbare posten een abnormaal karakter vertoont en weert de offerte omwille van de substantiële onregelmatigheid waarmee deze behept is;

2° ofwel, stelt vast dat het totale offertebedrag een abnormaal karakter vertoont en weert de offerte omwille van de substantiële onregelmatigheid waarmee deze behept is;

3° ofwel, motiveert in de gunningsbeslissing dat het totale offertebedrag geen abnormaal karakter vertoont.

De aanbestedende overheid wijst de offerte eveneens af wanneer zij heeft vastgesteld dat het totale offertebedrag abnormaal laag is omdat de offerte niet voldoet aan de in artikel 7, eerste lid, van de wet, bedoelde verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal- of arbeidsrecht omwille van de substantiële onregelmatigheid waarmee deze behept is. Wanneer de offerte niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het federaal sociaal- of het arbeidsrecht, deelt de aanbestedende overheid dit mee overeenkomstig paragraaf 5, tweede lid.

[...]"

De aanbestedende overheid beschikt bij de toepassing van artikel 36, § 3, van het voornoemde koninklijk besluit over een beoordelingsruimte om de gegeven prijsverantwoording al dan niet te aanvaarden. **De Raad van State mag, gesteld voor de toetsing van een dergelijke beoordeling, zijn eigen beoordeling niet in de plaats stellen van die van het bestuur.**

Het komt aan de Raad van State enkel toe om desgevraagd **na te gaan of de administratieve overheid is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij die correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan binnen de perken van de redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.** Hierbij moet zij op zorgvuldige wijze haar beslissing voorbereiden, hetgeen impliceert dat de beslissing dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld.

11. De verzoekende partij werd gevraagd om een prijsverantwoording te verstrekken voor negen abnormaal lijkende eenheidsprijzen en om verantwoordingen te bezorgen inzake de eerbiediging van de verplichtingen zoals bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016, die van toepassing zijn in de domeinen van het sociaal, arbeids- en milieurecht, met inbegrip van de verplichtingen die van toepassing zijn op het vlak van welzijn, lonen en sociale zekerheid.

12. De door de verzoekende partij verstrekte prijsverantwoording blijkt te dezen niet te zijn aanvaard en haar offerte nietig verklaard om reden dat de verzoekende partij enkel bevestigd zou hebben dat zij aan alle verplichtingen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 voldoet, wat niet volstaat als voldoende verantwoording, alsook omdat de eenheidsprijzen voor twee posten niet correct zouden zijn verantwoord.

13. Wat de naleving van de in artikel 7, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 bedoelde verplichtingen betreft, blijkt op het eerste gezicht niet dat de verwerende partij toepassing heeft gemaakt van artikel 36, § 3, tweede lid, van het koninklijk besluit van 18 april 2017. De verwerende partij heeft geen prijsverantwoording voor de totaalprijs gevraagd, noch een abnormaal lage totaalprijs vastgesteld.

Wel wordt in het verslag van nazicht in het kader van de beoordeling van de gevraagde prijsverantwoording gesteld dat de verzoekende partij in haar prijsverantwoording enkel

heeft bevestigd dat zij aan alle verplichtingen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 voldoet, en dat dit antwoord niet kan volstaan als afdoende verantwoording. Deze motivering mist op het eerste gezicht feitelijke en juridische grondslag.

Zo blijkt de verzoekende partij in haar prijsverantwoording voor elk van de bevroegde posten onder meer ook inzicht te hebben geboden in het aantal manuren en de door haar gehanteerde uurtarieven waarbij voor bepaalde prestaties ook wordt voorzien in een hoger uurtarief. Dat de toegepaste uurlonen een belangrijk element zijn op grond waarvan de eerbiediging van de verplichtingen zoals bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 kan worden verantwoord, blijkt op het eerste gezicht uit de tekst zelf van voormeld artikel 36, § 2, vierde lid, van het koninklijk besluit van 18 april 2017. Het vindt ook bevestiging in de door de tussenkomenende partij verstrekte prijsverantwoording waarin de opgegeven uurlonen als verantwoording centraal staan. De Raad van State stelt daarbij op het eerste gezicht overigens vast dat het door de verzoekende partij in haar prijsverantwoording opgegeven laagste uurloon hoger ligt dan het door de tussenkomenende partij in haar prijsverantwoording opgegeven uurloon en waarvan de tussenkomenende partij zelf stelt dat het beduidend hoger ligt dan de toe te passen minimumlonen.

Evenzo lijken de door de verzoekende partij in het kader van de verantwoording van post 04.01.02.2 opgegeven stortkosten voor gemengd puin en beton op het eerste gezicht relevant als verantwoording in het kader van de naleving van milieuverplichtingen.

14. Wat de motieven betreft dat de eenheidsprijzen voor twee posten niet voldoende zouden zijn verantwoord, weze eraan herinnerd dat van een normaal zorgvuldige aanbestedende overheid mag worden verwacht dat zij een prijs-verantwoording in haar geheel onderzoekt en bespreekt, tenzij een bepaald element uit de prijsverantwoording op zich genomen afdoende gewichtig is om de prijsverantwoording in haar geheel onderuit te halen. Zoals ook wordt bevestigd in het verslag aan de Koning bij de betrokken bepaling, hebben de in artikel 36, § 2, derde lid, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 opgesomde rechtvaardigingen om het normaal karakter van een offerte aan te tonen bovendien geen limitatief karakter.

Te dezen blijkt de verzoekende partij in haar prijs-verantwoording een aantal elementen te hebben bijgebracht waarvan op het eerste gezicht niet gezegd kan worden dat zij niet relevant zijn om het normale karakter van de betrokken eenheidsprijzen te kunnen verantwoorden. In het verslag van nazicht worden die elementen niet nader besproken, laat staan weerlegd.

Wat de prijsverantwoording van de verzoekende partij voor de eenheidsprijs voor post 04.01.02.2 'afbraak volledige constructie – grenzend aan andere gebouwen/slopen gebouw' betreft, blijkt uit het verslag van nazicht dat deze wordt verworpen om reden dat het louter vermelden van subprijzen, zonder verantwoording van de prijzen niet volstaat, alsook omdat een verwijzing naar de offertes van onderaannemers niet afdoende is. Uit de door de verzoekende partij verstrekte prijsverantwoording blijkt evenwel dat zij, wat de voormelde post betreft, onder meer ook melding maakt van een prijsvermindering van 22.000 euro wegens de verkoop van recuperatiemateriaal, waaronder Beerse steen, metalen en sectionaalpoorten. Er blijkt op het eerste gezicht niet dat de verwerende partij deze andere in de prijsverantwoording opgegeven reden voor de abnormaal lijkende eenheidsprijs heeft onderzocht. Evenmin wordt gemotiveerd waarom de ingeroepen recuperatie niet dienstig zou kunnen zijn om het normale karakter van de betrokken eenheidsprijs te verantwoorden. De argumentatie van de tussenkomenende partij dat er tal van vragen te stellen zijn bij de zogenaamde prijsdetaillering van de verzoekende partij en dat het volstrekt onmogelijk zou

zijn dat 22.000 euro wordt verkregen met de verkoop van recuperatiemateriaal doet niet anders besluiten nu vooralsnog niet blijkt dat de verwerende partij deze elementen heeft onderzocht, laat staan gehanteerd als motivering om de prijsverantwoording te verwerpen. Wat post 20.04.03.3 'dragende binnenmuur – betonsteen met gewone granulaten/dikte 19 cm' betreft, blijkt eveneens uit de prijsverantwoording dat er voor bepaalde onderdelen van de post wordt verwezen naar andere posten waarin de betrokken kostprijs zou zijn opgenomen. Meer bepaald wordt uitdrukkelijk vermeld dat wat post 20.04.03.3 betreft, de benodigde spouwhaken van roestvast staal en murfor zijn opgenomen in respectievelijk de posten 22.02.01.2 en 22.01.04. Uit de motivering in het verslag van nazicht, waarop de gunningsbeslissing steunt, blijkt wederom niet dat dit aspect van de prijsverantwoording werd onderzocht, laat staan dat wordt verantwoord waarom dit gegeven niet van aard kan zijn om de normaliteit van de eenheidsprijs te verantwoorden.

15. Dat er in de prijsverantwoording van de verzoekende partij sprake zou zijn van het louter vermelden van subprijzen, zonder verantwoording van de prijzen zelf, vindt op het eerste gezicht dan ook geen bevestiging in het administratief dossier.

Evenmin blijkt dat de abnormaal bevonden eenheidsprijzen louter zouden worden verantwoord door te verwijzen naar de prijzen van onderaannemers. Voor beide posten wordt immers een gedetailleerde prijsopbouw voorgelegd waaruit, zoals hiervoor reeds werd gesteld, op het eerste gezicht ook andere elementen van verantwoording blijken. Waar de verzoekende partij in haar prijsverantwoording verwijst naar offertes van onderaannemers gaat het voorts om een niet-cijfermatige verantwoording waarin gesteld wordt dat zij met verschillende onderaannemers reeds een jarenlange samenwerking heeft lopen die resulteert in een sterke vertrouwensband waardoor zij kan genieten van prijsgunstigere offertes.

16. Aldus blijkt op het eerste gezicht niet dat de verwerende partij met de vereiste zorgvuldigheid de prijsverantwoording van de verzoekende partij heeft onderzocht.

Evenmin blijkt dat de verwerende partij wettig kon besluiten tot het verwerpen van de prijsverantwoording van de verzoekende partij en het weren van haar offerte louter op grond van de voormelde motieven in het verslag van nazicht waarop de bestreden beslissing steunt.

Het tweede middel is in de aangegeven mate ernstig.

VII. Besluit

17. Het tweede middel is in de aangegeven mate ernstig gebleken. De vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt dan ook ingewilligd.

news.belgium

FOD Kanselarij van de Eerste Minister

Overheidsopdrachten. - Rentevoet van de verwijntresten - Artikel 15, § 4, van de algemene aannemingsvoorwaarden en (vanaf 1 juli 2013) artikel 69 van het koninklijk besluit 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken. – Bericht

1) Overheidsopdrachten gegund vóór 8 augustus 2002

Overeenkomstig artikel 15, § 4, van de algemene aannemingsvoorwaarden die de bijlage vormen van het koninklijk besluit van 26 september 1996, zoals gewijzigd bij koninklijk besluit van 15 februari 1999, bedraagt de vanaf 1 maart 2025 toe te passen rentevoet van de verwijntresten 4,65 pct. (rentevoet van de marginale beleningsfaciliteit van de Europese Centrale Bank op 28 februari 2025, namelijk 3,15 pct., verhoogd met een marge van 1,50 pct.), voor de overheidsopdrachten bekendgemaakt vanaf 1 mei 1997 en de overheidsopdrachten waarvoor, bij ontstentenis van een verplichting om een aankondiging bekend te maken, werd uitgenodigd tot het indienen van een offerte of van een aanvraag tot deelneming vanaf deze datum.

Dezelfde rentevoet is van toepassing vanaf 1 maart 2025 op de overheidsopdrachten waarvan de uitvoering onderworpen is aan artikel 15, § 4, van het ministerieel besluit van 10 augustus 1977 en die bekendgemaakt zijn vanaf 1 januari 1981 of deze waarvoor, bij ontstentenis van een verplichting om een aankondiging bekend te maken, wordt uitgenodigd tot het indienen van een offerte of van een aanvraag tot deelneming vanaf deze datum.

2) **Opdrachten gegund tussen 8 augustus 2002 tot 15 maart 2013** - Artikel 15, § 4, van de algemene aannemingsvoorwaarden gevoegd bij het koninklijk besluit van 26 september 1996 Er wordt verwezen naar de door de Minister van Financiën vastgestelde rentevoet van toepassing in geval van betalingsachterstand bij handelstransacties.

3) **Opdrachten gesloten vanaf 16 maart 2013** - Artikel 69 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken

Er wordt verwezen naar de door de Minister van Financiën vastgestelde rentevoet van toepassing in geval van betalingsachterstand bij handelstransacties.

economie
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
SPF Economie, P.M.E., Classes moyennes et Energie

FOD ECONOMIE KMO MIDDENSTAND

INDEXCIJFER CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND FEBRUARI 2025

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand deelt mee dat het indexcijfer van de consumptieprijs voor de maand februari 2025, 135.66 punten bedraagt, tegenover 135.39 punten in januari 2025, hetgeen een stijging van 0.27 punt of 0.20 % betekent.

De gezondheidsindex, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 135.79 punten voor de maand februari 2025.

De afgevlakte gezondheidsindex zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 131.87 punten voor de maand februari 2025.

FOD BELEID EN ONDERSTEUNING

BEVRAGING RICHTLIJNEN OVOP

De procedure voor de **herziening van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten** is opgestart.

De commissaris Stéphane Séjourné kondigde aan dat hij het kader wilde vereenvoudigen dat moeten toepassen, en dat hij **alle belanghebbende partijen zou raadplegen** om de denkoefening goed te onderbouwen.

Om met name te bepalen of de richtlijnen nog steeds geschikt zijn voor hun doel (d.w.z. of ze geschikt en toereikend zijn om de strategische doelstellingen van de Europese Unie te behalen), heeft de Europese Commissie op 13 december een drie maanden durende openbare raadpleging opgestart.

Iedere belanghebbende entiteit of persoon kan tot 7 maart 2025 een bijdrage leveren door een vrije commentaar te geven op de evaluatienota of door een

online **meerkeuzevragenlijst** te beantwoorden (met name over de bijdrage van overheidsopdrachten aan de strategische doelstellingen, over de naleving van de mededinging of over de samenhang met andere EU-regelgeving). U kunt uw bijdrage

leveren **in de taal van uw keuze** via de [website Richtlijnen inzake overheidsopdrachten - evaluatie](#).

VVSG STANDPUNT OVER DE HERZIENING EUROPESE RICHTLIJNEN OVERHEIDSOPDRACHTEN

1. Achtergrond

Het EU-rechtskader voor overheidsopdrachten moet waarborgen dat er geharmoniseerde regels en procedures gelden bij de gunning van overheidsopdrachten. Het kader bestaat uit verschillende richtlijnen. Twee daarvan werden in 2014 herzien:

- Richtlijn 2014/24/EU met algemeen toepasselijke regels voor overheidsopdrachten worden gedefinieerd;

- Richtlijn 2014/25/EU over het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten.

In hetzelfde jaar werd Richtlijn 2014/23/EU betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten ingevoerd.

Deze richtlijnen gelden rechtstreeks voor overheidsopdrachten waarvan de waarde een bepaald bedrag overschrijdt. Sinds 1 januari 2024 zijn de belangrijkste drempels:

- 5.538.000 euro voor opdrachten voor werken;
- 143.000 euro voor opdrachten van de centrale overheid;
- 221.000 euro voor opdrachten van lokale of regionale overheden;
- 750.000 euro voor opdrachten voor sociale diensten en andere specifieke diensten.

Onder deze drempels gelden de nationale regels. Deze nationale regels moeten echter ook voldoen aan de algemene beginselen die in de richtlijnen zijn vastgelegd.

De regelgeving inzake overheidsopdrachten is in essentie een Europese bevoegdheid. De lidstaten moeten de Europese richtlijnen omzetten in eigen regelgeving, zij het met een zekere mate van flexibiliteit.

Door de complexiteit van de materie en met het oog op vereenvoudiging heeft België er bij de omzetting van de richtlijn van 2014 voor gekozen om deze regelgeving ook toe te passen op opdrachten onder de Europese drempels, met enkele aanpassingen.

In 2023 verscheen een kritisch rapport van de Europese Rekenkamer. Haar voornaamste conclusies waren:

- Een aanzienlijke toename van overheidsopdrachten met één inschrijver in het algemeen, een groot aantal onderhandse gunningen van overheidsopdrachten in de meeste lidstaten en een beperkt aantal rechtstreekse grensoverschrijdende overheidsopdrachten tussen de lidstaten;
- Inschrijvers en aanbestedende diensten vinden dat openbare aanbestedingsprocedures nog steeds een aanzienlijke administratieve last met zich meebrengen;
- Strategische (bv. ecologische, sociale en innovatieve) aspecten bij overheidsopdrachten worden zelden in aanmerking genomen.

Daarom was één van de aanbevelingen van de Rekenkamer om een grondige analyse van de huidige richtlijnen uit te voeren om te komen tot een actieplan om de belangrijkste belemmeringen voor de concurrentie bij overheidsopdrachten weg te nemen en beste praktijken te bevorderen.

Nadat ook het Letta-rapport deze conclusies overnam, kon de Raad van Ministers niet anders dan een onderzoek te bevelen bij de Europese Commissie voor een evaluatie. De Commissie werkt momenteel nog aan een concreet plan van aanpak. We weten wel dat we tegen eind dit jaar reeds een ‘public consultation’ mogen verwachten. Het is de ambitie van de VVSG om deel te nemen aan deze ‘public consultation’ en ook te wegen op het standpunt van CEMR en de Vlaamse overheid.

Het directoraat-generaal Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en KMO's (afgekort: DG GROW) is betrokken bij de herziening van de richtlijnen. In de loop van januari vindt er een overleg plaats tussen het DG GROW en afgevaardigden van regionale en lokale aanbesteders die zetelen in de federale Commissie voor de Overheidsopdrachten (COO). De VVSG is uitgenodigd voor deze bespreking, samen met Brulocalis, UVCW en de regionale overheden. Deze vindt plaats op 16 januari 2024.

2. Analyse huidige wetgeving overheidsopdrachten

2.1. Overheidsopdrachten zijn complex en altijd in beweging

Het is bijna onmogelijk om een expert overheidsopdrachten te worden, simpelweg door de constante toevoeging van nieuwe regels zoals privacy (GDPR), innovatievere eisen en duurzaamheid.

Daarnaast zijn er veel rechtszaken rond overheidsopdrachten, en verschillende rechtbanken zijn hierbij betrokken. Zo kunnen zaken terechtkomen bij een speciale kamer van de Raad van State of de rechtbanken van eerste aanleg. Deze rechters interpreteren de wet soms anders, wat tot verschillen in rechtsbescherming kan leiden.

Verder hebben zowel het Hof van Cassatie als de Raad van State bepaald dat het inschrijven op een overheidsopdracht, volgens de statuten van bepaalde bedrijven, geen handeling van dagelijks bestuur is, terwijl dat economisch gezien vaak juist wel zo is. Dit zorgt voor onduidelijkheid voor zowel de inschrijver als de aanbestedende partij, die niet zeker weten of de juiste persoon wel ondertekent.

2.2. Raamovereenkomsten en juridische onzekerheden

Lokale besturen maken graag gebruik van raamovereenkomsten, maar de wetgeving hierover is niet eenduidig. Er bestaat wel rechtspraak, maar het overzicht is vaak moeilijk te bewaren, met slechts één federale omzendbrief als richtlijn. Er is bovendien een spanningsveld tussen het decreet lokaal bestuur en de wet op de overheidsopdrachten (WOO) wat betreft bevoegdheden, wat laat zien dat de WOO niet op zichzelf staat.

2.3. Gebrek aan informatie en een administratief doolhof

De administratieve lasten zijn hoog, voor aanbestedende partijen én inschrijvers. Wat is de toegevoegde waarde van het Uniform Europees Aanbestedingsdocument? Vaak ontbreekt voor de aankoper voldoende voorbereidingstijd. Dit heeft gevolgen voor de inschrijvers, die soms geconfronteerd worden met bestekken die niet goed doordacht zijn. Aangezien het bestek een soort 'take it or leave it'-contract vormt, is dit problematisch. Daarbij is er niet altijd een jurist aanwezig bij lokale besturen om te ondersteunen.

3. Aandachtspunten bij de evaluatie van de Europese regels

3.1. Verminderen van administratieve lasten

Volgens artikel 67, §1, vijfde alinea WOO, moet de aanbestedende partij het strafblad controleren van leden van de raad van bestuur, directie en iedereen met vertegenwoordigingsbevoegdheid. Het is echter lastig te bepalen wie precies onder deze verplichting valt, waardoor de aanbestedende partij vaak afhankelijk is van de informatie die inschrijvers zelf geven. Dit proces is tijdrovend en vergt veel administratie. Dit is een letterlijke omzetting van artikel 57/1 van de richtlijn en onnodig gecompliceerd. Het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) kan sterk ingekort worden of zelfs afgeschaft. De huidige versie zorgt voor te veel administratieve lasten, en de terminologie sluit niet altijd aan op de Belgische wetgeving. Aanbestedende partijen weten hierdoor soms niet welke informatie ze moeten opvragen, en inschrijvers vergeten soms het UEA in te dienen. Dit leidt ertoe dat ze de opdracht mislopen zonder kans op correctie. Het nut van het document is niet bewezen, de aanbesteder moet toch nog controleren. Uit het rapport van de Europese Rekenkamer blijkt dat de lidstaten zeer beperkt gebruik maken van strategische overheidsopdrachten. Dat verbaast niet: er is een gebrek aan instrumenten zoals de MVOO-criteriatool die het aanbesteders makkelijk maakt hun overheidsopdrachten in te zetten voor duidelijke doelen. Overheidsopdrachten moeten in de eerste plaats een middel zijn om een doel (de aanschaf van goederen, diensten of werken) te bereiken en geen politiek instrument. De administratieve lasten verminderen als de huidige drempelbedragen verhogen. Voorzie ook in een eenfasige onderhandelingsprocedure, wat de doorlooptijd vermindert.

3.2. Duidelijker kader voor raamovereenkomsten

Er is nood aan een helder kader voor raamovereenkomsten. Momenteel is er wettelijk weinig geregeld en geeft de Europese rechtspraak vorm aan de figuur van de raamover-

eenkomst. Ofwel komt er een wettelijk kader, ofwel, en dat geniet onze voorkeur, laat de rechtspraak de strenge interpretatie los.

3.3. Autonomie en samenwerking tussen lokale besturen

Samenwerking tussen publieke instellingen moet buiten de reikwijdte van de richtlijn vallen. Lokale autonomie betekent dat lokale besturen zelf het best kunnen kiezen welke samenwerkingsvorm het meest geschikt is voor hun behoeften.

3.4. Duidelijkheid over non-discriminatie en lokale voorrang

De regels omtrent non-discriminatie kunnen verduidelijkt worden, zodat aspecten als nabijheid en lokale verankering meetellen bij het toekennen van opdrachten.

3.5. Uitsluiting van specifieke diensten

Bepaalde diensten, zoals verzekeringsdiensten, kunnen worden uitgesloten van de regels voor overheidsopdrachten.

3.6. Kennisdeling op Europees niveau

Meer en betere kennisdeling is essentieel, zowel voor aanbesteders als inschrijvers. Omdat dit systeem verplicht is voor zowel vraag- als aanbodzijde, is goede informatievoorziening cruciaal. Dat kan bijvoorbeeld de vorm aannemen van een centrale databank die alle informatie over uitsluiting en eventueel de handtekenbevoegdheid aanlevert via het ondernemingsnummer. Dit kan het aantal inschrijvingen verminderen die worden geweerd door het niet respecteren van vormvereisten.

4. Aandachtspunten voor de Belgische omzetting

4.1. Beperkte toepassing van Europese richtlijnen

Er wordt voorgesteld om de Europese richtlijnen voor overheidsopdrachten slechts beperkt of in mindere mate toe te passen op Belgische opdrachten. Dit betekent dat we niet verder moeten gaan dan wat de richtlijn voorschrijft, zoals in artikel 125 van het KB Plaatsing als omzetting van artikel 10, d) ii van de richtlijn wel is gebeurd.

4.2. Eenvoudige en efficiënte procedures

Procedures zouden moeten voldoen aan de basisprincipes zoals gelijkheid, mededinging, non-discriminatie en transparantie, maar zonder onnodige complexiteit. Nederland biedt hierin een goed voorbeeld, met slechts vier interne procedures, wat efficiëntie bevordert. VVSG wil benadrukken dat de huidige regels uit artikel 57, tweede lid WOO (De volledige looptijd, met inbegrip van de verlengingen, moet over het algemeen beperkt blijven tot vier jaar na het sluiten van de opdracht) en artikel 125 WOO (De looptijd van een raamovereenkomst, alsook van de opdrachten die erop gebaseerd zijn, mag niet langer zijn dan acht jaar, behalve in deugdelijk gemotiveerde uitzonderingsgevallen, met name op

grond van het voorwerp van de raamovereenkomst.) behouden blijven. Dat geeft lokale besturen ruimte om een langere looptijd te verkrijgen.

4.3. Criteria voor strategische overheidsopdrachten: vrijheid voor lokale besturen

Hoewel deze criteria nodig zijn, zou de keuze om deze toe te passen, en hoe, bij de aanbestedende instanties of lokale besturen zelf moeten liggen.

4.4. Non-discriminatie en lokale voorrang

De regels over non-discriminatie moeten verduidelijkt worden. Er moet ruimte zijn om nabijheid en lokale verankering in overweging te nemen, vooral belangrijk voor lokale besturen. Als dit op Europees niveau niet mogelijk is, zou de Belgische wetgeving dit mogelijk moeten maken voor kleinere opdrachten van lokale besturen.

4.5. Feedbackmechanisme voor inzichten in niet-inschrijvers

Er kan een feedbackmechanisme worden opgezet om beter te begrijpen waarom bepaalde bedrijven niet inschrijven, idealiter binnen het elektronisch aanbestedingsplatform. Of dit nu te maken heeft met de timing, het bestek dat niet past binnen hun werkveld, of een lage prioriteit voor overheidsopdrachten, deze inzichten kunnen helpen om toekomstige bestekken beter af te stemmen op de markt.

4.6. Kennisdeling op Belgisch niveau

Meer en betere kennisdeling is essentieel, zowel voor aanbesteders als inschrijvers. Omdat dit systeem verplicht is voor zowel vraag- als aanbodzijde, is goede informatievoorziening cruciaal. Dit kan het aantal inschrijvingen verminderen die worden geweerd door het niet respecteren van vormvereisten.

4.7. Evaluatie van bedrijven na overheidsopdrachten

Volgens het Vlaamse regeerakkoord wordt onderzocht of bedrijven na elke opdracht geëvalueerd kunnen worden, met mogelijke uitsluiting bij onvoldoende prestaties. Dit beleid houdt ook toezicht op de naleving van legale arbeidsvoorwaarden, schijnzelfstandigheid, en – bij inzet van buitenlandse werknemers – een Nederlandstalig aanspreekpunt. Er is echter momenteel geen ruimte om eerdere ervaringen zomaar mee te laten wegen, behalve in de context die het KB Algemene Uitvoeringsregels biedt.

ONS AANBOD VOOR INTERNE OPLEIDINGEN in company OP UW MAAT

ALL-IN TARIEVEN GEDURENDE HET ACADEMIEJAAR 2024-2025

De opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandsstalig als franstalig vindt u terug op onze website : <https://www.caru-commv.be>

Voor al deze seminaries voorzien we een **syllabus en power point** presentatie welke digitaal (gratis) ter beschikking worden geseld van de deelnemers.

De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing tot eind 2025.

Aanvragen voor deze sessies kunnen **bij eenvoudige mail** gericht worden aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

De exacte uitvoeringsdata worden dan in gemeen overleg afgesproken.

U dient enkel eren passend lokaal te voorzien, wij zorgen voor laptop en beamer ter ondersteuning van de sessie

NOG BESCHIKBARE HANDBOEKEN

HANDBOEK masterclass 2022 “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VAN HET AANKOOPPROCEN VIA INTERNE DELEGATIE ”

Voor de geïnteresseerden zijn **nog een paar exemplaren beschikbaar** van het handboek van masterclass 2022 DELEGATIE EN STRUCTUREN AANKOOPPROCEN

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 EERSTE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO CAPITA SELECTA”

AANSPRAKELIJKHEID MANDATARISSEN EN BESTUURDERS

VERPLICHTE RAMING

PRIJSNAZICHT EN ABNORMALE PRIJZEN

CONTRACTUELE BEPALINGEN BIJ ONDERAANNEMING

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 TWEEDE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA”

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK BIJ DE STUDIEDAG MAART 2024 DERDE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO DE JUISTE KEUZE VAN GUNNINGWIJZEN EN GUNNINGMETHODES EN PRAKTIJK VAN HET ONDERHANDELEN

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK BIJ DE MASTERCLASS 2024 VIERDE DEEL (OKTOBER)

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO

van administratieve ergernis naar performanter BESTEK”

Nieuwe clausules tengevolge van de aangepaste wetgeving

Aanpassingen voor vermindering administratieve lasten

**Invulling van inhoudelijke bepalingen welke ontbreken in
modelbestekken en digitale tools**

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be of

rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres